

Дзвоник

№190

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 16 рік видання, лютий, 2023 рік

Дзвоник (Clopotel)

№ 190, 2023 р.

Журнал для українських дітей Румунії.

Заснований у 2007 році.

ISSN 2501-2630

ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Людмила Дорош

Редактор: Ольга Сенишин

Редколегія: Міхаєла Гербіл, Іван Ковач,
Михайло Михайлюк, Михайло Трайста

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Електронна адреса редакції:

clopotel@uur.ro

Друкарня:

«RCR Print»,

Бухарест, Румунія

Adresa redakției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші, загадки
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * вироби своїми руками
- * дидактичну сторінку
- * дитячу енциклопедію
- * переклади румунських класиків
- * сторінку народознавства
- * рубрику «Славетні українці»
- * рубрику «Вивчаємо англійську»

Дзвоник завжди радо прислухається
до ваших пропозицій і друкуватиме
надіслані вами спроби!

На обкладинці малюнок Олеси Вакуленко

*Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!*

Володимир ПІДПАЛИЙ

РІДНА МОВА

О мово рідна!
В рідній хаті,
як джерело із глибини,
в голодні дні,
у дні багаті,
і на вогнях,
і при багатті –
ти від колиски до труни!..

Хоч не чужою чужиною
чужі були і є мені,
немов луною голосною
твої лунають голосні!..

Озвуться чистими тонами
їм приголосних сто рядів –
басами і напівбасами
м'які, сонорні і тверді!..

Як найцінніша нагорода,
немов Дніпра могутній плин, –
пісні великого народу
з країни сонця і калин!..

В братів сім'ї вишневим садом
стрічаєш ранки голубі, –
моя вірадо
і порадо,
безсмертя суджене тобі,

бо
ти –
як мати в рідній хаті,
як джерело із глибини,
в голодні дні,
у дні багаті,
і на вогнях,
і при багатті,
ти –
від колиски до труни!

21 лютого – Міжнародний день рідної мови

Тетяна СТРОКАЧ

Мало все про мову знати

Мила, осяйна, барвиста,
І сонячна, й росяниста,
Ніжна, лагідна, ласкава,
Неповторна і цікава,
І прадавня, і правдива,
Рідна, щира, жартівлива,
Веселкова, світанкова,
І джерельна, й барвінкова,
І виразна, й промениста,
Розмаїта, урочиста,
Солов'їна і співуча,
Калинова й дуже влучна,
Чиста, мудра, щебетлива,
І дотепна, й гомінлива,
І м'яка, і пишна, й красна,
Незнищенна і прекрасна,
Милозвучна і щемлива,
Іскрометна і грайлива!
Мало все про мову знати!
Нею треба розмовляти!

Василь СИМОНЕНКО

Моя мова

Все в тобі з'єдналося, злилося –
Як і поміститися в одній! –
Шепіт зачарований колосся,
Поклик із катанами на двобій.

Ти даєш поету дужі крила,
Що підносять правду в вишину,
Вченому ти лагідно відкрила
Мудрості людської глибину.

І тобі рости й не в'януть зроду,
Квітуть в поемах і віршах,

Бо в тобі – великого народу
Ніжна і замріяна душа.

Володимир САМІЙЛЕНКО

Українська мова

Пам'яті Тараса Шевченка

Діамант дорогий на дорозі лежав, –
Тим великим шляхом люд усякий минав,
І ніхто не пізнав діаманта того.
Йшли багато людей і топтали його,
Але раз тим шляхом хтось чудовний ішов,
І в пилу на шляху діамант він знайшов.
Камінець дорогий він одразу пізнав,
І додому приніс, і гарненько, як знав,
Обробив, обточив дивний той камінець,
І уставив його у коштовний вінець.
Сталось диво тоді: камінець засіяв,
І промінням ясным всіх людей здивував,
І палючим огнем кольористо блищить,
І проміння його усім очі сліпить.

*

Так в пилу на шляху наша мова була,
І мислива рука її з пилу взяла.
Полюбила її, обробила її,
Положила на ню усі сили свої,
І в народний вінець, як в оправу, ввела,
І, як зорю ясну, вище хмар піднесла.
І на злість ворогам засіяла вона,
Як алмаз дорогий, як та зоря ясна.
І сіятиме вік, поки сонце стоїть,
І лихим ворогам буде очі сліпить.
Хай же ті вороги поніміють скоріш.
Наша ж мова сія щогодини ясніш!
Хай коштовним добром вона буде у нас,
Щоб і сам здивувався у могилі Тарас,
Щоб, поглянувши сам на творіння своє,
Він побожно сказав: «Відкіля нам сіє?!»

Всеволод НЕСТАЙКО

Пригоди Журавлика

(Продовження з попереднього числа)

– Де це ти, синку, забарився?
– Та ото шукаю ж професора Кваквакума, щоб вибачитися.

Тато розчулено подивився на маму, мама розчулено подивилася на тата:

– Не мучся, синку. Не треба. Коли зустрінеш, тоді й вибачишся. Головне, щоб у душі ти не відчував погорди.

Журавлику одразу стало легко й весело. І тато й мама не лаються, і друга він знайшов!.. Як усе добре склалося!

РОЗДІЛ III

Несподіванка у вільшаному гаю. Знову Скрекекулія. Вперед до Кислячихи. «У дворі злий собака» Знайомство з Граєм.

Як добре, прокинувшись уранці, знати, що десь на тебе чекає вірний веселий друг!

Нашвидку поспідавши, журавлик сказав:

– Мамо, тату, я піду гуляти. Можна?

– Біжи, синку, тільки не заблукай.

І журавлик побіг до вільшаного гайка.

Гайок зустрів його незвичайною тишею. Тільки ледь чутно шепотілося на деревах листя.

– Агов, Ціві-Тівік, де ти? – гукнув журавлик.

Ніхто не відповів йому.

– Агов, Ціві-Тівік, де ти? – гукнув журавлик.

І знову тиша у відповідь.

Журавлик побіг між дерев, вигукуючи: «Агов! Агов!»

«Невже обдурив мене чижик? – у розпачі думав він. – Не може бути. Ціві-Тівік такий щирий і веселий. Не може бути!»

І раптом він почув згори:

Скре-ке-ке! Що таке?

Що таке? Скре-ке-ке!

Журавлик підвів голову.

На вільшині сиділа сорока Скрекекулія.

– Ви не бачили чижика Ціві-Тівіка? Він має бути десь тут.

– Еге-ге! Шукай вітра в полі! – сказала Скрекекулія. – Нема чижика. Ще вчора надвечір його впіймав двісчник Валерка, племінник перекупки Кислячихи.

– Як?! Не може бути! – вигукнув журавлик.

– Знову не віриш! – невдоволено проскрипіла Скрекекулія. – Не буду й балакати з тобою.

І Скрекекулія вже змахнула крилами, щоб злетіти.

– Ой! Вірю! Вірю! – поспішив сказати журавлик. – Тільки скажіть, будь ласка, де зараз Ціві-Тівік.

– Та де ж! Мабуть, у клітці в двісчника Валерки, племінника перекупки Кислячихи.

– А де? Де живе перекупка Кислячиха?

– Край села, за високим парканом, у хаті під бляхою.

– То я побіжу! Я побіжу! Я мушу врятувати чижика Ціві-Тівіка. Він мій друг.

– Біжи, але нічого в тебе не вийде. Дуже ти ще мілкуватий, щоб когось урятувати. Однак мені час, – Скрекекулія знялася й полетіла.

А журавлик побіг до села.

(Далі буде)

Луїза-Меделіна ГУМЕНЮК,

13 років

Чудова квітка

ДЕБЮТ

Біля лісу, на гарній квітчастій галявині, виросла квітка, яка відрізнялася від інших особливою формою та кольором.

Коли легенько подув вітер, почувлися дзвіночки пурпурової квіточки, які долинули до Каті, що йшла лугом. Прислухаючись до їхньої пісні, дівчина знайшла й саму квітку:

– Яка гарна квітка! Як гарно звучить пісня твоїх дзвіночків! Я понесу тебе додому, щоб слухати тебе цілий день!

Катя викопала квітку з коренем, принесла її додому й посадила під своїм вікном. Уранці дівчинка прокинулася і побігла до квітки, але та зів'яла. Засмучена дівчина почала плакати, запитуючи: «Що сталося з моєю квіткою? Хіба я недостатньо піклувалася про неї? Чому вона зів'яла?»

Почула її плач мама та вийшла із хати:

– Чому плачеш, донечко? Що з тобою сталося? – запитала вона.

– Моя квітка... зів'яла..., – ледве промовила Катя, намагаючись стримати плач.

Мати порадила дівчині підлити квіточку і бути терпеливою. Тоді Катя швидко побігла за водою й полила нею коріння, а потім сіла біля квіточки й почала плакати, приказуючи: «Дорога квіточко, тепер мені дуже шкода, що я тебе забрала із діброви!»

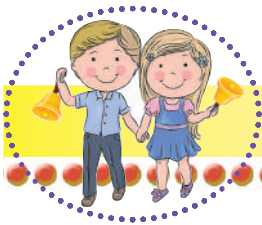
Катя плакала, а її сльози падали на квіточку. Сльози дівчинки засмутили її, тож вона тихенько почала підні-

мати свої дзвіночки і невдовзі знову почувся їхній веселий передзвін.

Рік за роком квітка розросталася, перетворюючись на великий і красивий кущ, і тішила всіх своїми квіточками. Катя ж не переставала з любов'ю доглядати за своєю чудовою квіточкою...

Малюнок автора

Степан К.Д. ТРАЙСТА

Бог темряви Одо та хоробрий лицар Тімо

Частина II

(Продовження з числа 184-185)

Як вам уже відомо, Одо – бог темряви, вічної ночі та охоронець підземного царства – не любив людей, які ходили по поверхні землі. Тому одного дня він покинув своє підземне царство і вийшов на поверхню, якраз коли бог світла заснув. Одо скористався цією нагодою та й подув темрявою по всій землі, й відразу настала безкінечна ніч, бо ж не даремно жреці бога темряви, які жили на поверхні землі, коли приносили йому жертву, то молилися: «Нехай прийде царство бога Одо, і хай буде на землі, як і під землею...»

Починаючи з того дня, всі люди жили в темряві і страху. Багато хто намагався протистояти богові Одо, але всі вони загинули. Одного дня хоробрий лицар на ім'я Тімо визвав на двобій бога Одо і мало не переміг його. Перед останнім ударом Одо відчинив ворота до підземного царства і заманив Тімо туди, а потім вистрибнув з того царства, закривши за собою ворота.

Пройшовши крізь багато пригод і випробувань, Тімо повертається з підземного царства, та не сам, а з чарівною Полідорою. Коли вони увійшли в печеру, яка була не просто печерою, а тунелем поміж Надземним та Підземним світами, то камінь, який дав йому нащадок бога Удо, засвітився і освітив їм дорогу в темряві.

Коли молода пара вийшла з тунелю, у Надземному світі слабо освітілася темрява, бо якраз наступав ранок після довгої-предовгої ночі. З-поза обріїв золотаве сонечко обіцяло сонячний теплий весняний день.

– Ку-ку-рі-ку-у-у! – заспівав десь радісно півень, сповіщаючи день.

– Ку-ку-рі-ку-у-у... ку-рі-ку-у-у-у!... рі-ку-у-у-у!... у-у-у!... – повторили луною інші півні.

А за ними почулося:

– ...Ко-ко-ко... ге-ге-ге... так-так-так-так... ціп-ці-ріп... ціп-ці-ріп... – повторювали крилаті, хто як знав і вмів.

Далі й інші домашні дали про себе знати:

– Му-у-у... ме-е-е... бе-е-е... ме-ке-ке... грюк-грюк-грюк... квіц-квіц-квіц...

– Що це? – починали прокидатися люди.

– Що це за диво? Що це за чудо?

– Дивіться, світає!

– «... Край неба палає!...»

– «... Соловейко в темнім гаю пісню зустрічає...»

– Прямо, як у пісні!...

– Слава Богу!

– Світає!.. Світає!.. Світає!..

– Світло!... Сонце!.. День!..

– Чудо!.. Диво!..

А в цей час жреці бога темряви, які якраз промовляли слова своєї недоброї молитви, перелякались, побачивши, що діється, і почали горланити:

– Світло!.. Світло!... Світло!...

– Що це за диво?!

– Що це за чудо?!

– Горе нам!

– Втікаймо!

– Ховаймося!

– Рятуйся, хто в Одо вірить!

– У гори! У гори!

– Ховайтесь у печери та в щілини гір.

Так горланили всі поклонники бога темряви, втікаючи в гори, де вони надіялися заховатися від ясного сонця та теплового світла.

(Далі буде)

Артем ДОРОШЕНКО,
11 років

Правила поведінки з мікрохвильовою піччю

Ведмідь у бабусі

Ведмедика вигнали з тролейбуса і він пішки попрямував до бабусі. Нарешті він дійшов до неї. Бабуся його привітно зустріла та попросила допомогти приготувати вечерю в мікрохвильовці. Ведмедик ніколи раніше не користувався мікрохвильовою пічкою, тому почав розпитувати, як це робиться. Бабуся йому люб'язно все пояснювала. От тільки наш ведмедик не дуже уважно її слухав.

Та от бабуся згадала, що їй потрібно до магазину, тож вона ненадовго залишила нашого героя. Ведмедик раптом зрозумів, що він зголоднів, поки пішки йшов до бабусі. Тому він вирішив не чекати бабусю, а самостійно собі щось

приготувати. Він знайшов шматочок риби та яйця, поклав усе це в металеву мисочку та поставив у мікрохвильовку на 25 хвилин на максимальну потужність (щоб добре приготувалось). Задоволений собою і в гарному настрої, він узяв м'яча й пішов на задній двір гратися.

Пройшло трохи часу, поки ведмедик згадав про свою їжу. Він зайшов на кухню і був дуже здивований та трохи наляканий тим, що трапилось із мікрохвильовою піччю.

Як ви думаєте, що трапилось? Що ведмедик зробив неправильно?

Що не можна робити в мікрохвильовій печі:

1. *Стерилізувати банки.* Порожні скляні банки категорично заборонено ставити в мікрохвильову піч, адже техніка може перегрітися і згоріти.

2. *Сушити сухарі.* У мікрохвильовій печі можна розігрівати лише ті продукти, в яких є

хоч трохи вологи. Якщо в ній сушити сухарі, горіхи, насіння або готувати сухофрукти, то майте на увазі, що незабаром вам знадобиться нова мікрохвильова піч.

3. *Ставити пластик.* Пластикові контейнери при нагріванні

виділяють небезпечні токсини, які можуть нашкодити вашому здоров'ю. Крім того, вони можуть розплавитися.

4. *Ставити посуд із сріблястим або золотистим малюнком.* Фарба таких відтінків у складі може містити метал. При нагріванні це може призвести до виникнення іскри, що може закінчи-

тися коротким замиканням або поломкою мікрохвильової печі.

5. *Гріти фольгу.* Якщо нагрівати їжу, яка знаходиться у фользі, вона залишиться холодною, а ось внутрішні частини мікрохвильової печі – перегріються.

6. *Ставити кришталь або дуже холодний посуд.* У такому випадку кришталь може просто вибухнути, а посуд під час нагрівання може розколотися.

7. *Ставити металевий посуд та консервні банки.* При нагріванні метал може іскрити, що може призвести до займання.

8. *Ставити паперові пакети.* Крім того, що вони можуть загорітися, при нагріванні матеріали, які є у складі пакета, стають джерелом токсинів.

9. *Ставити яйця в шкаралупі та варені повністю.* При нагріванні в мікрохвильовій печі вони вибухнуть.

Наталка ЛОГВИН

Зимова подорож кота Портокале

Різдвяні свята швидко промайнули. За віком продовжувалась зимова казка: падав легенький сніжок, поблискуючи на сонці та вкриваючи землю пухнастою ковдрою. А кіт Портокале, як завжди, лежав біля каміну і тихо муркотів, ніби промовляючи:

*У двір сніжинки прилетіли,
Все подвір'я стало біле,
Закружляли у танку,
Ніжно сіли у садку.*

Та одного ранку за дверима Портокале почув дитячий галас.

– Пані Олю, ви вже готові до подорожі у гори?

– Так, звичайно. Я вас чекаю. Лижі і санки наготові. А котиків будемо брати із собою? – запитала пані Оля.

– Так! – відповіли Нора й Мілан.

– А ви будете за ними доглядати? – запитала мама Людмила.

– Так, будемо. Ми будемо їх доглядати, будемо з ними гуляти і будемо з ними спати.

– Це добре. Але я візьму лише Портокале, бо він розважливий і не шукає пригод. А Мурчик нехай залишиться вдома. Маленький ще та невгамовний.

За мить всі дружно вмостилися в автівку і вирушили до засніжених Карпатських гір. Подорож до лижного курорту в горах була для Портокале довгою, він ніяк не міг дочекатися, коли автомобіль зупиниться і його нарешті випустять з клітки погуляти.

Аж тут автомобіль зупинився. Пані Людмила сказала усім:

– Все. Тут ми виходимо, бо далі машин не пускають. Це місто екологічно чисте і по

ньому можна пересуватися лише на запряжених кіньми санях. А коні тут не прості. Їх прикрашають різнокольоровими стрічками та веселими дзвониками.

– Хочемо! Хочемо поїхати на таких санях, – радісно закричали діти.

А Портокале дивився на них і ніяк не міг збагнути, чого вони галасують. Надворі холодно, морозець щипає за носа, навіть його лапки замерзають. Швидше б до хати. Аж тут, ніби у казці, усі почули мелодію дзвоників.

– Сани! Сани! – зраділи діти.

Дуже швидко всі повсідалися на них і поїхали до будиночка в горах. Він виявився великим, теплим і затишним.

Дружня команда лижників швидко переодяглася і пішли кататися. Тільки от вхідні двері хтось забув добре зачинити...

Портокале залишився один. Перепочив з дороги, потягнувся, а потім поважно й обережно пішов оглядати всі кімнати і обнюхувати всі закутки. Аж тут щось промайнуло поперед ним. Він насторожився, зупинився і почав принюхуватися і прислуховуватися. «Невже мишка?» – подумав він.

А сіра мишка з переляку знову прошмигнула перед ним. Кіт Портокале стрибнув за

нею, проте не впіймав, бо зачепив якесь порожнє відро, яке з гуркотом покотилося на нього. Він відскочив і нашттовхнувся на пляшку, яка була погано закрита, перекинулася і залила водою кухню. Портокале з переляку вискочив на стіл, махнув невдоволено своїм пухнастим хвостом і зачепив та розсипав борошно з пакунка, а металеві горнятка зі столу із дзенькотом попадали на підлогу.

У цей момент мишка знову проскочила перед ним та побігла до причинених дверей. Портокале миттю кинувся за нею і не зогледівся, як опинився у глибокому холодному пухнастому снігові. А мишки – як і не було.

З несподіванки Портокале голосно нявкнув та вискочив зі снігу. Він обтрусив лапки та з цікавістю почав розглядати отой білий холодний пушок під ногами. Подув морозний вітерець і накидав котику снігу на шерстку. Портокале такі витівки природи не сподобалися. Він голосно чхнув, обтрусився і повернувся до будинку з ображеним виглядом. Промерзлий, холодний і голодний, Портокале-мисливець за мишками тихо примостився біля теплого каміну і задрімав.

Та не довго довелося йому відпочивати. Розпашілі від морозу і дуже задоволені, зі сміхом й галасом до будинку повернулися лижники. Нора й Мілан навперебій продовжували сперечатися, хто з них краще катається на лижах. А пані Оля з мамою Людмилою аж завмерли, побачивши безлад на кухні. «Хто ж це міг таке наробити?» – думали вони.

Аж тут пані Оля побачила на розсипаному борошні сліди кота Портокале, а на снігу біля дверей ще залишилися відбитки лапок бідної мишки.

– А-а, тут хтось ганяв прибуду-мишку!

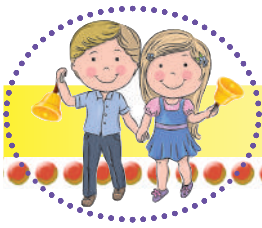
Вона пішла до каміну і побачила Портокле, який винувато дивився на неї. Він ніби промовляв: «Це я не навмисно. Я ненароком це зробив, коли хотів упіймати оту мишку. Не можу стриматися, коли їх бачу».

Пані Оля все зрозуміла. Вона погладила Портокале і дала йому повну тарілочку смачної котячої їжі. А після смачної вечері діти гралися з Портокале весь вечір. Всі були щасливі й раді, що поїхали на відпочинок у гори.

Незвичайні факти про мови світу

1. Мова як інструмент спілкування виникла сотні тисяч років тому. На планеті існує понад 7 тисяч мов.
2. У Папуа-Новій Гвінеї жителі розмовляють на найбільшій кількості мов – майже на 700 мовах.
3. У Південному Бантоїді Камеруну мовою бусу розмовляють лише 8 людей.
4. Існує понад 200 штучних мов. Вони були винайдені для книг, телебачення та фільмів. Найвідоміші з них – есперанто та клінгонська мова, вигадана для раси прибульців клінгонів з телевізійного серіалу «Зоряний шлях».
5. Найбільша кількість букв налічує кхмерський алфавіт. Кхмерська мова - це основна мова Камбоджі. Ця мова занесена в книгу рекордів Гіннеса. Алфавіт кхмерської мови складається з 33 приголосних, 23 голосних і 12 незалежних голосних.
6. Найменший алфавіт у світі налічує всього 11 букв. Це мова племені *ротокас*, які проживають на острові Бугенвіль, на схід від Нової Гвінеї. Кількість носіїв мови не перевищує чотирьох тисяч чоловік. Шість із одинадцяти букв мови ротокас є приголосними.
7. У всіх алфавітах світу є буква «А», вона визнана найпоширенішою. А ось буква «О» – найдавніша. Вона з'явилася в 1300 році до н. е. в фінікійському алфавіті і досі входить в 65 алфавіти.
8. Існує мова, яка повністю складається зі свистів. The Silbo language в Ла Гомері, є тональною мовою, що повністю складається з окремих свистів. Свистячі мови також зустрічаються в Туреччині, Франції, Мексиці, Південній Америці, Індії та Африці.
9. У 9 мовах не існує слів для позначення кольорів. Носії цих мов розрізняють лише чорне та біле. У Дан речі можуть бути лише *milí* (темні) або *molá* (світлі).
10. Японська мова є однією з найшвидших мов світу. Її носії промовляють аж 7,84 складу в секунд!
11. Понад половина населення планети розмовляє лише 23 мовами. А з 7,7 мільярда людей світу понад половини розмовляє двома мовами.

Михайло Гафія ТРАЙСТА

Неймовірні пригоди Панаса Гусопаса

частина III

(Продовження з числа 186)

29. Як Панас Гусопас собі кумів шукав

– Гарні у вас донечки, але ви неперевершені красою, пані Маро! – похвалив Панас бридку бабулю, ледь стримуючи сміх.

– Що правда, то правда. А правду не сховаєш ні від кого, – вишкірилася з радощів Мара.

– То я б хотів... якщо ви не проти, я б вас...

– Що, що, голубе, що?...

– То я б вас, пані Маро, ну знаєте, як вам сказати, як говорити, що б ви...

– То говори, говори, миленький, як вмієш, я зрозумію...

– Знаєте, я не смію... ви така чарівна, така гарна, що мені дух забиває, я не смію...

– Посмій, голубе, посмій, миленький, посмій...

– То я б вас хотів за наречену, за жінку, я з вами...

– Я з тобою теж! – кинулась обіймати його потвора.

– Чекайте, чекайте, – ледь встиг відхилитися в бік Панас, щоб не попасти в її обійми.

– Що, що, що?.. Навіщо чекати, чого чекати, я тебе теж...

– По-перше, мені соромно обійматися з вами перед вашими чарівними дочками, а по-друге...

– А по-друге, що? Що по-друге?..

– А по-друге, я хочу, щоб у нас було, як у всіх, за старовинним обрядом. Щоб у нас було весілля, куми і все, що треба...

– Буде, дорогенький, буде. Все буде! – запевнила його Мара.

– А звідки ми візьмемо кума та куму?

– Запросимо моїх сусідів, – відповіла Мара.

– А хто ваші сусіди?

– Та в мене неабиякі сусіди, вони радо прийдуть: і Нічниця, і Попелюха, і Одмінник, і Перелесник, і Песиголовиці.

– Ось тобі й весілля, Панасе! – прошепотів Панас.

– Що, що, милий? Я не дочула, – запитала, прислухаючись, Мара.

– Кажу, що я радий мати таких кумів.

– Я теж, голубе мій дорогий, я теж! – підстрибувала на одній нозі бабуля.

– Тож давайте по-порядку. Хто така Нічниця?

– Нічниця?! – аж підстрибнула Панасова наречена. – Та це ж нічна демонія, яка нападає на дітей та не дає їм спати. Проникає у будинок через вікно або двері, пролізає під колискою, стоїть біля узголів'я або залізає в колиску і б'є, щипає, смикає дитя так, що воно плаче і не може спати. Вона стала Нічницею через те, що вбила рідну матір.

– Хороше діло робить! – ніби похвалив Нічницю Панас, а потім запитав: – А та інша?

– Попелюха?! О, вона, коли хтось пізно повертається додому, то може напасти на нього й почати душити. Якщо не задушить на смерть, то залишить на шиї чорні відбитки своїх пальців, які залишаються аж до самої смерті.

– А оті два – Одмінник та Перелесник – хто такі?

– Та от Одмінник – це той, якого різні наші нечисті сили підмінюють, коли викрадають від християн дитину. А Перелесник – це лихий дух, що шкодить християнам, набуваючи подоби їхніх близьких, а коли не робить цього, то літає вогняним змієм попід небесами.

– А про наших майбутніх кумів Песиголовиць що мені скажете?

– Та що тут багато розказувати? Це ж порядні сусіди, страх нецивілізовані, грубі й жорстокі люди із собачою головою. Побачиш, вони тобі сподобаються.

– Ну тоді йдіть і запрошуйте кумів на весілля, – попросив Панас свою наречену.

– Йду, йду, золотику, йду! Я зараз повернусь, а ти відпочинь.

(Далі буде)

●●● Славетні українці ●●●

Володимир Вернадський

Ім'я цього вченого-енциклопедиста, природознавця, мислителя, філософа, геолога, біолога, геохіміка і громадського діяча на слуху в кожній сучасній людині. Розробки академіка Вернадського й досі залишаються актуальними та найбільш цитованими в науці. Вернадського можна сміливо зарахувати до геніїв і не дарма його наукові досягнення порівнюють з напрацюваннями Ньютона, Дарвіна і Ейнштейна. Над розвитком ідей вченого послідовники працюють і досі.

Народився Володимир Вернадський 12 березня 1863 року в Санкт-Петербурзі в родині професора. Його батько та мати походять з давніх українських родин. Батько прищепив Володимирі інтерес і любов до українського народу, його історії та культури. Разом з ним юнак обрав і сферу своїх наукових інтересів — природознавство. По закінченню Петербурзького університету працює у мінералогічному кабінеті цього закладу. Свої професійні навички він розвиває в Італії, Німеччині та Парижі. Із 1898 року надзвичайно плідно працює в Московському університеті. Постійно організовує та бере участь в експедиціях, дослідженнях, симпозіумах, що відбувалися в різних куточках світу, чому допомагало бездоганне знання 14 мов.

У 1918 році В. Вернадський повернувся до етнічної батьківщини. Він є одним із засновників Української академії наук і перший її президент, творець Української Національної бібліотеки, десятка нових науково-дослідних інститутів, музеїв, наукових шкіл, був «хрещеним батьком» багатьох видатних вчених.

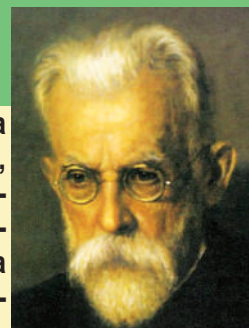
За радянських часів Вернадський ніколи не прославляв владу, але і не займався політичною боротьбою проти неї. В нього було своє бачення місця України в майбутньому. «Я вірю у велике майбуття і України, й Української академії наук», — написав він перед смертю. У своїй публікації «Українське питання і російське суспільство» Вернадський говорить про взаємовідносини між російським та українським народами. Ця робота, як і багато інших, не була надрукована за життя науковця; інші — друкувалися не в повному обсязі. Деякі праці вперше опубліковані тільки в 90

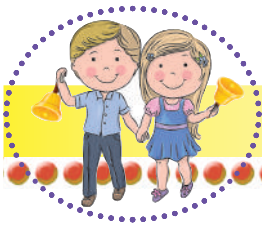
роках минулого століття. На думку деяких дослідників, Вернадському вдалося уникнути політичних репресій завдяки заступництву Молотова — одного з найвищих керівників керуючої партії в ті часи.

Як науковець Вернадський є засновником кількох нових напрямків у вивченні навколишнього світу. Оточуючу природу Вернадський вважав за доцільне досліджувати в контексті взаємозв'язку з історією людства. Головний здобуток Вернадського — вчення про біосферу та ноосферу, космізм. Окрім цього, він є основоположником генетичної мінералогії, гео- та біогеохімії, засновником радіобіології, творцем нової мінералогічної систематики тощо. Вчений був видатним істориком науки, йому належать оригінальні ідеї, що допомагають зрозуміти проблеми симетрії, простору-часу. Він висвітлює поняття «геологічний час» і «геологічна вічність», вивчав явище космічного вакууму. Вернадський першим почав досліджувати геологію Землі в контексті вивчення усієї Сонячної системи. І зараз його теорія є робочою концепцією міжнародного наукового співтовариства. Велике значення Вернадський приділяв воді. Він наголошував, що вода займає окреме місце в історії нашої планети, оскільки немає жодного природного утворення, яке могло б зрівнятися з нею щодо впливу на перебіг основних геологічних процесів. Міжнародне наукове співтовариство визнало його заслуги, обравши почесним членом численних іноземних наукових академій та спільнот.

Помер Володимир Вернадський в Москві 6 січня 1945 року після повернення з евакуації і тривалої хвороби. Ім'я видатного вченого присвоєно багатьом вулицям, навчальним закладам, бібліотекам, гірському хребту та астероїду. Національною академією наук України виплачується премія імені Володимира Вернадського та вручається золота медаль на честь вченого. З 2019 в обіг вийшла банкнота номіналом 1000 гривень, на якій зображений академік В. І. Вернадський.

Підготувала Ольга Сенишин

Тематична картка «День рідної мови»

1. Уважно прочитайте та вивчіть напам'ять вірш Марійки Підгірянки «Ой, яка чудова». Як ви думаєте, про що вірш?

*Ой, яка чудова,
Світла і багата
Українська мова,
Мова мами й тата!
Мова мами й тата, діда і бабусі.
Знаю її добре, ще краще навчуся.*

2. А яка ваша рідна мова? Подумайте і напишіть, користуючись зразком, якою мовою розмовляють в таких країнах:

- 1) Польща – польською
- 2) Румунія –
- 3) Болгарія –
- 4) Франція –
- 5) Естонія –

Довідка: болгарською, французькою, румунською, естонською.

3. Краса та багатство української мови помітні в народних піснях та казках, творах поетів та письменників. Давайте перевіримо наші знання української мови. Уважно прочитайте та з'єднайте між собою стрілками відповідні частини образних порівнянь:

- 1) Солодкий, як... **риба**
- 2) Чистий, як... **лис**
- 3) Упертий, як... **сльоза**
- 4) Німий, як... **мед**
- 5) Хитрий, як... **осел**

4. Прочитайте слова, які говорять про якості української мови, і упорядкуйте їх в алфавітному порядку:

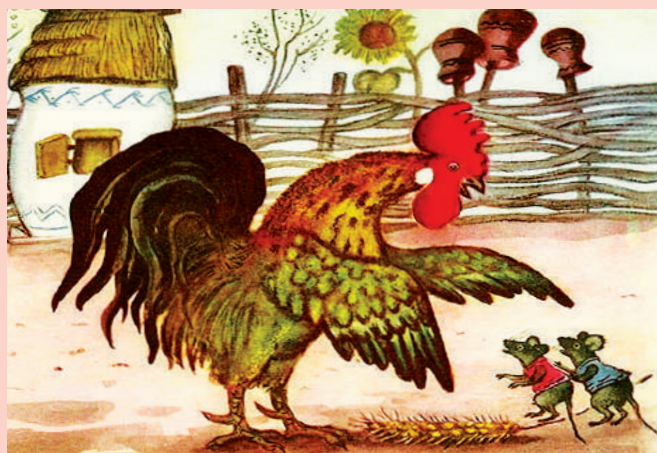
Співуча, калинова, дзвінка, мелодійна, чиста
1ка, 2ва, 3ло..... 4 л.....а, 5с.а.

5. Конкурс «Впізнай героя».

Роздивіться зображення і відгадайте, які народні українські казки вони ілюструють:

- 1) Дідова дочка й бабина дочка;
- 2) Калинова сопілка;
- 3) Журавель і лисиця;
- 4) Кривенька качечка;

- 5) Півник і двоє мишенят;
6) Курочка ряба.

6. Прочитайте нижче подані частини українських прислів'їв. Подумайте і вкажіть правильне продовження до кожного з них.

- 1) Під лежачий камінь... як на світі жить.
2) Хочеш їсти калачі... лінь – марнує.
3) Вчення – світ, а... не лежи на печі
4) Праця чоловіка годує, а... невчення – тьма.
5) Книга вчить... вода не тече.

7. Утвори пару з поданих прислів'їв, згрупувавши їх за змістом.

1. Як підеш, так і найдеш.
2. Спершу слово зваж, а потім – скаж.
3. Де не поклав, там не візьмеш.
4. Краще думати, а потім говорити, аніж говорити, а потім – думати.

5. Не радій чужому горю.
6. Кожній речі своє місце.
7. Добре роби – добре й буде.
8. Над товаришем не смійся, бо над собою заплачеш.

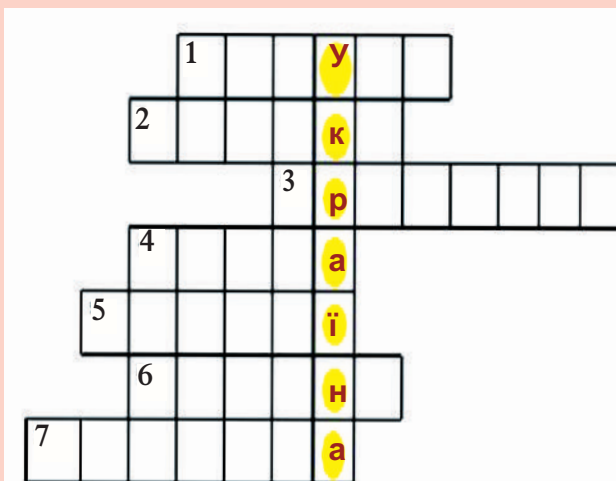
Відповіді: 1 – 7; 2 – 4; 3 – 6; 5 – 8.

8. Добери слова, керуючись зразком:

Військовий – військо
Моряк –
Танкіст –
Розвідник –
Льотчик –

Довідка: розвідка, танк, літак, море.

9. Розв'яжи кросворд «Символи України».

1. Пташка-символ України, яка підкидає свої яйця в гнізда іншим птахам.
2. Пташка-символ України, яка приносить дітей.
3. Перша блакитна квіточка весни.
4. Дерево-символ України із гнучким гіллям, що росте при воді.
5. Українські пташки, які краще всіх співають.
6. Куц із червоними ягодами – символ України.
7. Синя квітка, яка росте у житті. Починається на «в».

Рубрику підготувала Ольга Сенишин

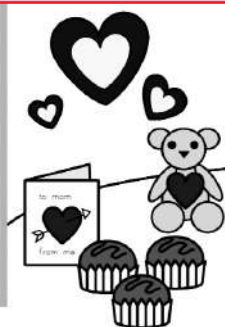

Вивчаємо англійську

з Іриною Савіною

1. Прочитай коротке оповідання про День Закоханих. У твоїй сім'ї святкують це свято? Дай відповіді на запитання.

It is Valentine's Day.
People give out cards.
We eat chocolate.
We celebrate love.

1. What holiday is it?

2. What do we give out?

3. What do we eat?

3. Подивись на малюнки та незакінчені слова. Розфарбуй кружечок із літерою, яка більше підходить до кожного слова. Розфарбуй зображення за бажанням.

_____ _____ lowers (c) (t) (f) (n)	_____ _____ hocolate (q) (c) (r) (d)
_____ _____ eart (h) (n) (b) (g)	_____ _____ ear (r) (s) (c) (b)
_____ _____ ard (b) (l) (p) (c)	_____ _____ ose (u) (n) (r) (o)

2. Спробуй відшукати сховані в таблиці слова. Прочитай їх та переклади на українську мову.

R	D	X	U	Z	X	C	M	M	N	Z	V	W	N	W
F	D	E	S	X	O	V	F	B	T	E	F	D	V	H
N	Y	O	R	E	W	C	K	T	K	O	G	A	E	Q
F	D	Q	L	N	H	N	W	Y	N	Z	T	H	F	P
L	N	G	D	U	I	F	T	Y	Y	E	X	U	J	Y
P	A	D	G	P	S	S	I	K	N	L	M	O	A	E
D	C	S	K	C	C	E	J	R	N	M	A	A	M	N
U	O	J	X	H	D	S	Y	D	P	H	D	H	F	I
H	M	W	U	H	T	O	B	I	K	X	J	A	H	T
Z	M	R	Z	I	A	R	R	H	E	A	R	T	H	N
L	T	F	E	R	O	V	C	T	Q	C	Y	I	P	E
J	T	E	E	W	S	L	N	Q	F	U	M	D	D	L
I	J	D	J	Z	B	O	G	U	V	G	F	I	O	A
Y	A	O	J	A	B	V	L	B	Z	O	P	Z	Z	V
M	F	D	F	I	C	E	C	U	P	I	D	X	X	A

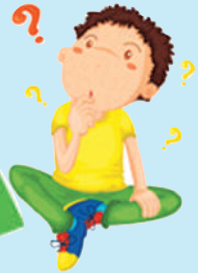
Candy	Kiss	Roses
Cupid	Love	Sweet
Heart	Pink	Valentine
Hug	Red	

4. Уважно поглянь на закодоване речення. Це завдання потребує уваги та терпіння. Скористайся ключем, щоб розшифрувати загадкове повідомлення.

= E	= L	= V	= A	=				
= M	= N	= I	= Y	=				

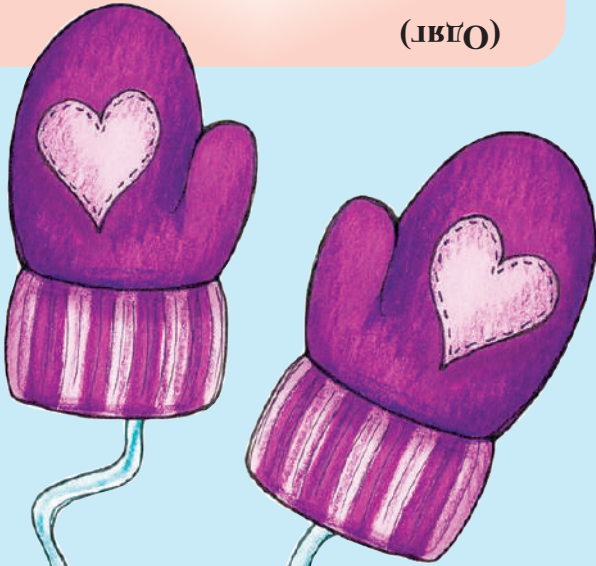

? Відгадай ?

Я з бавовни, льону, шкіри,
Вовняний буваю теж.
Мене люди одягають
І зі мною не замерзають.

(ЛВУО)

З черевиками дружу,
З босою ногою,
Якщо йдуть вони кудись –
Беруть із собою.

(Шкарпетки)

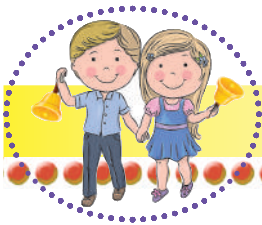
Хоч хатинонька маленька,
Та затишна і тепленька:
Як мороз кусається,
П'ять братів сховається.

(Руквиця)

Взимку холодну я ходжу –
Той хутряний наряд ношу.
І в ньому, повірте, ніколи
Я не замерзну в холоди!

(Волуби)

Зроби своїми руками

Овечка з ватних паличок

Поробки із ватних паличок – вже не новина. Це дуже доступний матеріал для дитячої творчості. Ось такі милі овечки можуть як стояти на ніжках-прищепках, так і стати дуже милою прикрасою вітальної листівки.

Необхідні матеріали:

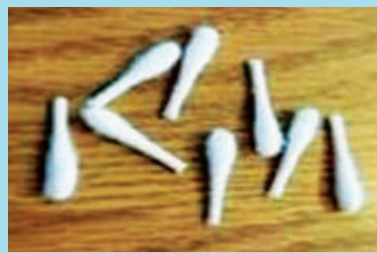
- ватні палички;
- білий щільний картон;
- ножиці;
- клей;
- 4 дерев'яні палички або 2 прищепки;
- тонка кольорова стрічка;
- фломастери.

Хід роботи:

1) Виріжте зі щільного паперу тулуб та голову овечки. Форма та розмір – за вашим уподобанням.

2) Обріжте ватні палички, як показано на малюнку.

3) Акуратно наклеюйте ватні палички, починаючи із задньої частини тулуба, як на фото, ряд за рядом. Можна клеїти клеєм-підтолетом, так буде швидше. Якщо такого клею немає, то підійде й клей

ПВА. Таким чином треба заклеїти ватними кінчиками весь тулуб.

4) Ще 5 частин паличок наклейте на заготовку голови – спочатку 2 по бокам (вухка), зверху 3 палички – чубчик.

5) Тепер намалюйте фломастерами оченята (можна наклеїти рухливі очі), носик, рот. Можна зробити з ниток або стрічки бантик і неклеїти його на чубчик, або ж прикрасити голову чимось іншим – намистинками, квіточками тощо. Готову голівку приклейте до тулуба.

6) Приклейте прищепки чи палички до тулуба овечки так, щоб вона могла самостійно стояти. Якщо ж овечка буде частиною листівки, то ніжки можна зробити з ниток та намистинок, як показано на малюнку.

Успіхів вам у роботі!

Вчимо рідну мову

Слова й музика: Надія Красоткіна

Moderato

Voice

На у - ро - ці рід - ну мо - ву за - раз бу - де - мо вив - чать. Роз - бе -

Vo. 6

ре - мо кож - не сло - во, щоб ї - ї нам кра - ше знать, бо во -

Vo. 10

на та - ка ча - рів - на. ме - ло - дій - но так зву - чить, по - між

Vo. 15

мо - ва - ми ца - рів - на. як без не - ї в сві - ті жить!

На уроці рідну мову
Зараз будемо вивчать.
Розберемо кожне слово,
Щоб її нам краще знать.

Бо вона така чарівна,
Мелодійно так звучить.
Поміж мовами царівна,
Як без неї в світі жить!

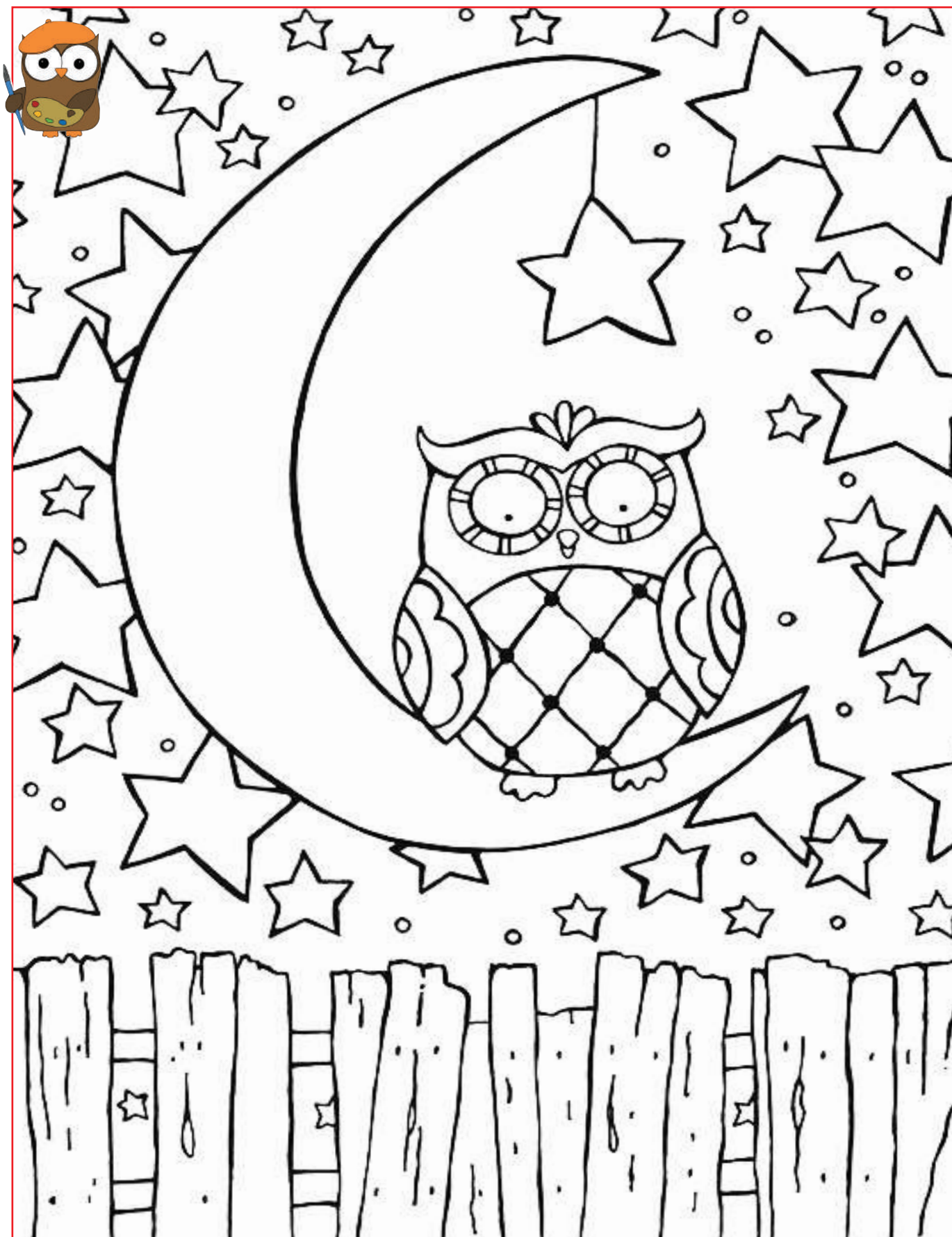
Можем ми осиротіти,
Як не будем мови знать.
Українську мову, діти,
Треба вивчити на «п'ять!»

Бо вона нам найрідніша,
Зрозуміла і ясна.
Поетична, найсвятіша
І чарівна, як весна!

Тож вивчайте рідну мову
Вже тепер, з маленьких літ.
Українське щире слово
Хай звучить на цілий світ!

Мова в нас така чудова,
Мелодійна і ясна,
Солов'їна, світанкова,
І чарівна, як весна!

Як допомагають зірки 26 лютого

Наприкінці лютого, а точніше 26 числа, православні християни вшановують відразу трьох святих: Мартініана, Фотинії і Зої. Ім'я «Фотинія» з грецької мови перекладається як «Світлана» (світла, чиста), тому за народним українським календарем це просто день Світлани. Тоді поминали всіх родичів, що вже померли. Вранці люди ходили до церкви, ставили свічки та молилися за їхні душі. Також зверталися до святої Фотинії Палестинської з будь-якими проблемами. Особливо просили про щасливе сімейне життя та здоров'я, а також зверталися до неї ті, хто боїться потонути. Жебракам біля церкви обов'язково подавали милостиню, бо в цей день не можна відмовляти тим, хто справді потребує допомоги.

Потім відвідували цвинтар, прибирали могилки своїх родичів та клали гостинці, зазвичай солодощі. Повернувшись додому, готували поминальний обід та скликали на гостину близьких і родичів. Усі разом пригощалися, згадували померлих рідних. Молоді подружні пари пізніше збиралися на посиденьки, під час яких розмовляли про життя, ділилися секретами господарювання.

У цей день можна було просити в зірок допомоги і заступництва. Для цього потрібно вийти ввечері на вулицю та подивитись у небо. За народними повір'ями, якщо зірки яскраво горять, то це означає, що родичі на тому світі почули вас сьогодні і дивляться зверху з вдячністю за частування. Неголосно промовляли їхні імена, ніби кличучи їх, та розповідали свої негаразди, хвилювання. Вважали, що родичі не залишать у біді та дадуть цінну пораду або підказку. Можливо, вони з'являться у сні або просто «навіють» правильне рішення.

Наші предки також вважали, що яскраве сяйво зірок додає пильності. Людина, у якої є проблеми із зором, могла провести обряд для поліпшення зору. Потрібно вийти на вулицю вночі рівно о 12 годині, звернути погляд до неба і підняти руки, як би протягуючи їх до зірок. Стоячи в такому положенні, хворий повинен попросити зірки, щоб вони світили йому яскравіше. Потім треба втерти руками очі і піти додому, але не оглядатися на небо.

Також із цим днем пов'язано ряд інших заборон та цікавих обрядів. Для лікування пристріту та псування читали заповідь на річ, яка притуляється до тіла (сорочка, футболка, майка, натільна білизна). Потрібно вийти вночі на вулицю, бажано в центр чистого поля чи хоча б городу. Взяти в руки заговорену річ, по-

дивитися на небо і прочитати слова заклинання: *«Зірки на небі яскраво сяють і від мене негатив відганяють, той, який посланий, придбаний або наговорений. Силу небесну мені віддають, моє життя під свій захист беруть. Зірки, ви входите сюди (протягнути до них річ), мене від поганого і страшного збережіть»*. Після цього потрібно три рази перехреститися й піти. Прийшовши додому, одягніть на себе заговорену річ і, не знімаючи, носіть її три дні.

А ще у день Світлани було прийнято наводити лад у домі, влаштовувати велике сімейне прибирання, щоб залучити в нього щастя. За повір'ям, того, хто не полінується в це свято, чекає успіх у всіх подальших справах. Небажано було з'ясувати стосунки – до згоди все одно не прийти, а посваритися можна було легко. Також не рекомендувалося приймати поспішні рішення. Було заборонено прясти, вишивати, шити чи в'язати. У народі говорили, що якщо порушити цю заборону, то можна втратити зір. 26 лютого категорично заборонено лихословити і пліткувати, не можна підіймати із землі гроші, але добре зайнятися плануванням фінансових питань.

У старі часи у Світланин день уважно спостерігали за погодою і природою, поведінкою тварин. За їх допомогою передбачали перебіг всього року. Якщо цього дня танув сніг, то весна обіцяла бути сприятливою. І навпаки – похмурий день передвіщав холодну і затяжну весну. Якщо на Світлани собаки катаються по землі – до сильного вітру, а якщо носом у сніг зариваються – чекайте сильного похолодання. А коли на вулиці сухо й морозно – до спекотного літа. А ви пробували таким чином пророкувати погоду? Воно справдилося?

Підготувала Ольга Сенишин

Пишаємося нашими дітьми!

Учні сьомого класу,
с. Ульяма, Сучавський повіт

Учні восьмого класу,
с. Ульяма, Сучавський повіт